

VRT BENEDIKTINSKOG SAMOSTANA NA OTOČIĆU Sv. MARIJE NA MLJETU

THE GARDEN OF BENEDICTINE MONASTERY ON ST. MARY'S ISLET ON MLJET

Marija NODILO*

SAŽETAK: U 12. stoljeću na otočiću Sv. Marije na Mljetu benediktinci pulsanskog reda grade samostan. Dukljanski knez Desa daruje im 1151. godine otok Mljet u isključivi posjed. U 15. i 16. st. romanički samostan preuređen je i dograđen u novi, renesansni. U 17. st. radi velike opasnosti od napada gusara (kandijski rat između Venecije i Turske) samostanu je dograđen obrambeni zid, a na kuli je postavljena stalna straža.

U ovom radu prikazano je sadašnje stanje vegetacije u vrtu, te na otočiću Sv. Marije. Na temelju istraživanja prikazan je prijedlog uređenja vrta i zatečenog stanja, te prijedlog biljnih vrsta za njegovo uređenje. Dane su i smjernice za uređenje cijelog otočića, koji je u prošlosti bio maslinik.

Ključne riječi: benediktinski samostan, vrt u klausturu, prijedlog uređenja, maslinik, uređenje otočića.

UVOD

Umjesto uvoda, citirat ću tekst pisma Ignjata Đurđevića, mljetskog opata i pjesnika iz prve polovice 18. stoljeća, koji pismo upućuje svom učeniku, u kojem opisuje ljepote otoka Mljeta.

"Svomu Januariju Salinesu šaljem mnogo pozdrava.

Zastalno želiš znati što radim, pa ti evo ugađam. Otok Mljet je u Jadranu udaljen deset milja od kopna. Mnogi misle da se ovdje nekoć spasio od brodoloma apostol Pavao. U ovom zatuišju je pjesnik Opijan u doba Septimija Severa spjevao na grčkom svoj lijepi spjev "Halieutiku", a veličanstvene ruševine i ostaci njegovih dvorova, koji odišu pobožnom starinom, svjedoče još o tome. Sada boravim ovdje na preubavoj obali.

Upoznaj svojstvenost ovog kraja. Na zapadnom dijelu otoka tijesni prolaz zatvara zaliv, koji se odmah širi poput jezera, odasvud okružen brežuljcima i borovicima. Stabla se spuštaju od vrhova, pa sve do mora i zasjenjuju obale: voziš li se naokolo lađicom, ploviš zapravo šumom. U vodama im se natapaju prignute žile, a i krošnje, na kojima vidiš grozdove prelijepjenih školjki, koje možeš ubrati kao voće s grana. Odasvud opkoljena voda, koju rijetko muti vjetar, odsijeva kao zrcalo, otkrivajući svakojake igre riba i mnogovrsne školjke

svugdje po dnu. Ovdje se love trlje od tri libre, a ondje veliki jastozi i riba, kojoj je raskoš drevnih gozba dala prednost. Kunem ti se prisno, da je ovdje ljupkost prirode sve stvorila bolje od čovjekovog umijeća. Nek se drugi raduju zadivljujućim i teško postignutim majstorijama, nama se u svojoj raskoši podaje prelijepa priroda.

Sred zaliva je otočić pitom i kao da je šestarom ucrtan. Na njemu se ističe naš samostan, mnogo manji po veličini od vašeg napuljskog, ali i ljepši po svom prikladnom položaju i po obilju užitaka, koje nam pruža. Sa ćelijskih prozora možeš loviti ribu i gledati sluge gdje je hvataju. Svida li ti se loviti ptice, na domaku je šuma. Okićenom lađicom običavamo se voziti noću, pa ljeti često večeramo uz glazbu i lahor noćnih vjetrića. Prijatelji iz grada često nas posjećuju, igramo se, šalimo, smijemo. Ukratko ći ti reći: bavim se pjesmom i samim sobom. Kamoli sreće, kad bih svom uživanju mogao pridodati i nadu, da ću tebe, moj Januarije, i ostale svoje drage učenike ipak ovdje jednom zagrliti i za neko vrijeme razveseliti umiljatošću ovoga kraja. Doista, ne zna se, što nosi kasna večer, a drugi dan rađa mnogo toga neočekivanog. Da si zdravo."

Prijevod ovoga pisma s latinskog objavio je
C. Fisković, 1958. godine.

*Mr. sc. Marija Nodilo, dipl. inž. šum,
20226 Govedari, Pristamište

Vrt benediktinskog samostana Sv. Marije na Mljetu prestankom rada hotela "Melita" 1991. godine potpuno je zapušten. Tijekom restauratorskih radova oko 1960. godine postojala je ideja o uređenju vrta, ali nikada nije ostvarena. Krajnji cilj mojih istraživanja je i želja da se vrt uredi.

Vrt se nalazi u klasturu benediktinskog samostana Sv. Marije na otočiću u Velikom jezeru. U 16. st. osnovana je Mljetska kongregacija (*Congregatio Melitensem* ili *Melitanam*), kojoj je sjedište bilo na Mljetu. U nju su bili uključeni benediktinski samostani na području Dubrovačke Republike (osim Lokrumskog). Godi-

ne 1526. pozvan je pjesnik i opat Mavro Vetranović Čavčić iz Rima da stane na čelo Kongregacije. Kongregacija je osnovana u svrhu obnove benediktinskih opatija, koje su stalno bile slabo napučene, jer su primale samo plemićke sinove.

U ovom sam se članku osvrnula i na cijeli otočić popisom dendroflora. Cijeli otočić Sv. Marije u osnovi je maslinika, u koji su s vremenom ušli elementi makije, pa su tako staze s vremenom dodane u parkovne vrste kao npr. čempres, agava, pinija. Na cijelom otočiću veću pozornost trebalo bi posvetiti uređenju staza i šetnica.

Slika 1. Stara razglednica Sv. Marije na Mljetu
Izvor: Niko Hajdić Kuzma, Babino Polje

Slika 2. Otočić i samostan Sv. Marije na Mljetu

POVIJESNI PRIKAZ OTOKA MLJETA I SAMOSTANA SV. MARIJE

Otok Mljet kontinuirano je naseljen od prethistorije do danas. O naseljenosti u doba Ilira svjedoče gradine na Velikom Gracu, vrhu Bijed iznad Ivanjeg polja itd. Prve konkretne podatke o ovom otoku nalazimo kod Appiana, rimskog pisca iz prvog stoljeća pr. n. e. On u svom dijelu "*De rebus Illyricis*" navodi kako je rimski car August 35. godine pr. n. e. pokorio Ilire na Mljetu i Korčuli. Pri tome je razorio njihov grad Melitusu, koja do danas nije točno locirana. Iz rimskog razdoblja potječe palača u luci Polače, do sada neistražena, tako da joj tlocrt u potpunosti nije poznat. Vidljivo je pročelje, ostaci dviju osmerostranih kula i unutrašnjost koja je impozantna. Autori se spore oko njezine starosti i namjene te vlasnika. U neposrednoj blizini palače nalazi se izvor pitke vode, a luka Polače zaštićena je od svih vjetrova. Osim palače, postoje ostaci dviju bazilika, kaštela, termi, a sve to govori o kontinuitetu života od 1. do 12. stoljeća.

Mljet spominje i car, pisac Konstantin Porfirogenet 949. godine u svom dijelu "*De administrando imperio*", uz naziv Mljeta spominje i i drugi naziv Malozeatai. Tijekom 9. i 10. stoljeća Neretljani dolaze na

Mljet, koristeći se slabljenjem Bizantske vlasti, te zauzimaju najprije njegov istočni i središnji dio, dok su zapadni držali Romani, koji su organizirali obranu zapadnog dijela otoka na brdu Bijed, gdje se vjerojatno odigrala odlučujuća bitka.

Godine 1151. Zahumski knez Desa, daruje otok u isključivi posjed benediktincima Apulijskog reda. Oni grade vjerojatno crkvicu Sv. Mihovila pored sela Blato, a zatim za svoje boravište odabiru otočić Sv. Marije u Velikom jezeru, gdje grade romanički samostan i crkvu Sv. Marije. U 15. i 16. st. nad romaničkim samostanom uzdignut je novi, renesansni. U zidu samostana prilikom preuređenja 1960. godine pronađena su zazidana ulazna vrata stare zgrade. Pročelje samostana uzdiže se iznad obale, a more je prije izgradnje rive dolazilo do same zgrade. Unutrašnjost zgrade razdijeljena je prema svojoj namjeni, tako da prizemlje, kat i podrumi imaju različit raspored. Prostrani klastur određen je visokim i jednostavnim zidom, ugaonim kulama, crkvom i širokim krilom samostana. Na kuli pored crkve nalazimo grb obitelji Gundulić.

Ovaj samostan imao je značajno mjesto u odvijanju kulturnog života Dubrovačke Republike. U njemu su se prepisivali važni dokumenti, a posjedovao je i veliku biblioteku. Biblioteka i pismohrana je gotovo nestala, samo se mali dio nalazi u Dubrovniku, pa je i to razlog da se do povijesnih podataka teško dolazi.

S vremenom benediktinci gube vlast nad otokom, veći dio otoka dolazi pod utjecaj Dubrovačke Republike. Godine 1345. samostan oslobađa stanovnike Mljeta rada na svojim imanjima uz plaćanje 300 perpera i jednu kokoš iz svake kuće. Posrednik je bila Dubrovačka Republika.

Otok je konačno pripao Republici 1410. godine, i ona sama bira suce i kneza. Godine 1809. nakon ulaska Napoleona u Dubrovnik, benediktinski red je raspušten, a samostan od tada mijenja vlasnike. Za vrijeme vlasti Austrije (1815-1918), na otočiću bila je smještena šumarija, a godine 1962. u prostorijama samostana smješten je hotel "Melita."

Slika 3. Cisterna pod svodovima Sv. Marije

VRT U KLAUSTRU SAMOSTANA

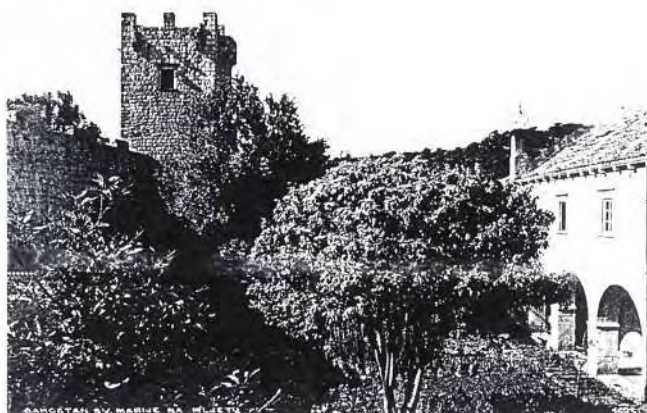
Vrt u samostanu Sv. Marije na Mljetu danas se ne održava, jer hotel "Melita" ne radi već 6 godina. Možda u skoroj budućnosti dođe do poboljšanja situacije pravilnom valorizacijom objekta i njegovim temeljitim uređenjem. Istražujući ove podatke saznala sam da je postojala indicija da se uredi vrt. Ta ideja bila je aktualna šezdesetih godina, kada je samostan preuređen u hotel.

Vrt je nastao vjerojatno u 16. stoljeću, jer je tek tada samostan dobio svoj današnji izgled. Pismohrana Mljetske kongregacije nestala je, a vjerojatno je u tom razdoblju sagrađena renesansna zgrada i uređen kompleks. Predpostavlja se ipak da su kula i obrambeni zid iz 17. stoljeća.

Iz današnjega stanja dosta je teško zaključiti kako je vrt bio ureden. U vrtu raste ljuta naranča (*Citrus bigaradia* Lois.), za koju neki tvrde da je stara 200 godina. Trenutno nema nikakvih znakova koji bi ukazivali na uređenje šetnih staza koje vode prema središtu, kao što je to bio običaj u sličnim renesansnim vrtovima.

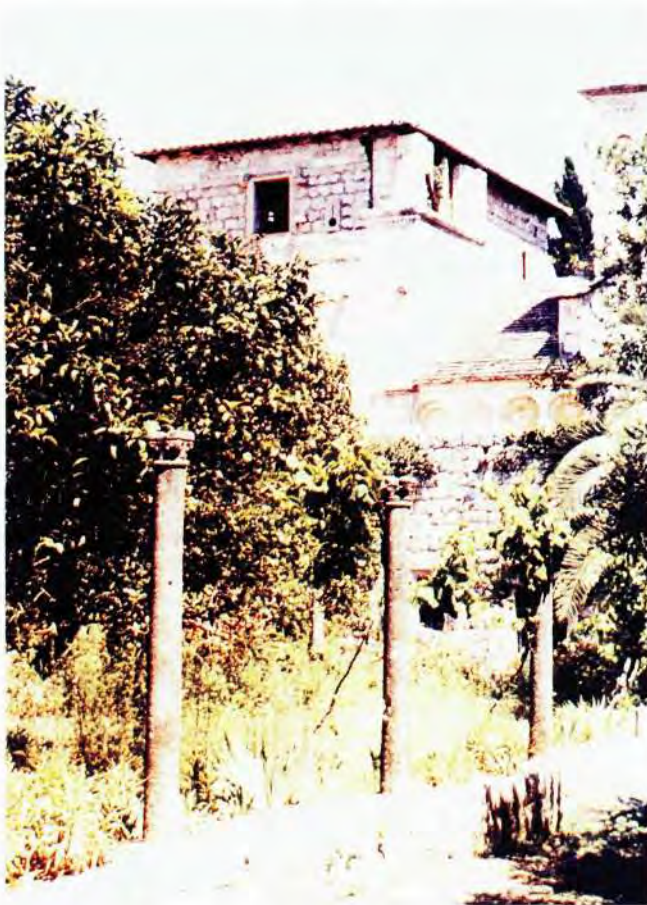
Glavna šetna staza ide oko glavne površine vrta i preuzima ulogu glavne komunikacije u klasturu. Prostor vrta omeđen je sa tri strane šetnom stazom, a sa četrte

tvrtke tu funkciju ima nadsvodeni prostor u sklopu glavne zgrade. Uz šetnicu nalazimo kamene stupove koji su vjerojatno nosili odrinu. Na staroj razglednici na kojoj je vrt snimljen između dva rata, jasno se vidi staza od opeke koje prolazi uz stupove klastura. Na razglednicama koje se čuvaju u Konzervatorskom zavodu u Splitu, jedna staza ide po sredini uzdužne osi vrta, a od nje se nižu gredice s povrćem.

Slika 4. Vrt Sv. Marije, stara razglednica

Izvor: Niko Hajdić "Kuzma"

Slika 5. Šetnica u vrtu Sv. Marije

POLAZIŠTA ZA OBNOVU VRTA

Biljni materijal bez učinkovite njege vrlo brzo propada, pa je danas na temelju opažanja teško zaključiti kakav je uistinu vrt bio. Pouzdano se ipak zna da su odrine bile od vinove loze (B. Šišić: "O povijesnom nasljeđu vrtne umjetnosti na jug. primorju od početka XIX st.").

Malo je vjerojatno da je vrt služio za uzgoj povrća, jer je povrća bilo u izobilju na obližnjim poljima, npr. u Pomijenti. Osim toga, benediktinci su se bavili intelektualnim radom tako da je za njihov odmor bio potreban ugodan i organiziran prostor vrta. Budući da i danas nalazimo limun i naranče, možemo pretpostaviti da su oni bili sastavni dio, vrlo vjerojatno, renesansnog vrta.

U Pismohrani mapa u Splitu, čuvaju se katastarski podaci iz 1837. godine za Istru i Dalmaciju. U knjizi u kojoj se nalazi k.o. Goveđari za k.č. 359 (vrt u klaustru) stoji bilješka "orto con frutta." Vrt je površine 105 m², i to vrt s voćem.

Radila sam usporedbe s vrtom benediktinskog samostana Sv. Marcelina u Napulju. Vjerojatno je to vrt kojeg spominje Ignjat Đurđević u pismu svojem učeniku. Taj je vrt sačuvan, s izvjesnim preinakama, i do danas. Budući da vrt Sv. Marije ima pravokutan

Moguće je da je stablo ljute naranče prije stajalo u sredini jedne cjeline vrta. Sastavni dio svakog vrta obično je i voda, ali ovdje nema izvorske vode. Na terasi pod svodovima imamo otvor cisterne, ukrašen grbom obitelji Sorokočević.

Dendroflora u vrtu:

1. *Celtis australis* L. – crni koprivić,
2. *Citrus bigaradia* Lois – ljuta naranča,
3. *Citrus limonum* Hock – limun,
4. *Cupressus sempervirens pyramidalis* Nym. – čempres piramidalni,
5. *Juglans regia* L. – obični orah,
6. *Laurus nobilis* L. – lorvor,
7. *Malus sylvestris* Mill. – jabuka,
8. *Nerium oleander* L. – oleandar,
9. *Phoenix dactylifera* L. – datula,
10. *Pittosporum tobira* Thunb. – pitospor,
11. *Punica granatum* L. – nar,
12. *Sambucus nigra* L. – crna bazga,

Penjačice:

13. *Capparis spinosa* L. – kapara,
14. *Hedera helix* L. – bršljan.

tlocrt, gdje je manja stranica približno jednaka polovici duže stranice, dolazimo do zaključka da je uz šetnicu pored lukova postojala glavna poprečna šetnica, koja je vrt dijelila na dva približno jednaka dijela. Svaka od tih polovina bila je vjerojatno podijeljena na četiri dijela. Vrt Sv. Marcelina (renesansni dio) također se većinom sastoji od voćaka, te dvije četverokutne površine.

Palme su donesene u naše krajeve vrlo rano, u Dubrovnik već u 13. i 14. stoljeću (Fisković, C. 1983.). Jedna palma raste u vrtu samostana, ali je već razorila obrubni zidić.

Prijedlog vrsta za uređenje vrta Sv. Marije

1. *Amygdalus communis* L. – bajam,
2. *Citrus aurantium* L. – naranča,
3. *Citrus bigaradia* Lois. – ljuta naranča,
4. *Citrus limonum* Hook. – pravi limun,
5. *Citrus medica* L. – limun,
6. *Ficus carica* L. – smokva,
7. *Malus sylvestris* Mill. – jabuka,
8. *Phoenix dactylifera* L. – datula,
9. *Prunus persica* (L.) Batsch. – breskva,

10. *Prunus armeniaca* L. – kajsija,
11. *Punica granatum* L. – nar, šipak,
12. *Vitis vinifera* L. – vinova loza, za pergolu,
13. *Buxus sempervirens* L. – šimšir, za živicu,

Za arle i popunjavanje polja ispod drveća:

14. *Dianthus arborescens* L. – karanfil,
15. *Hedera helix* L. canariensis – bršljan,
16. *Lavandula vera* D. C. – lavanda,
17. *Lonicera implexa* Ait. – božje drveće,
18. *Mentha piperita* (L.) Huds. – paprena metvica,
19. *Ocimum basilicum* L. – bosiljak,
20. *Pelargonium tomentosum* Jacq. – pelargonija,
21. *Ruta divaricata* Ten. – rutvica,
22. *Salvia officinalis* L. – žalfija, kadulja,
23. *Satureia montana* L. – primorski vrisak,
24. *Thymus vulgaris* L. – majčina dušica,
25. *Vinca minor* L. – mala pavenka,
26. *Viola odorata* L. – mirisna ljubica.

Za živicu rubom polja partera predlažem šimšir (*Buxus sempervirens*), jer se on koristio u nekim drugim vrtovima (vrt klaustura Male braće), a i inače se upotrebljavao u renesansnim vrtovima.

Vrste drveća za prijedlog uređenja uzete su prema bilješki starog klaustura (vrt s voćem) te prema vrstama koje su zatečene u vrtu, iako se izgubila koncepcija vrta. Npr. ljuta naranča (*Citrus bigardia*), šipak (*Punica granatum*), datula (*Phoenix dactylifera*).

Badem (*Amygdalus communis*) se tradicionalno uzgaja u vrtovima pored kuća, a pripada vrsti voća koja je tipična za Dalmaciju. Dekorativan je, cvjeta u siječnju prije listanja. Može biti dosta visoko drvo, crveno smeđe je kore, duboko izbrazdane. Plod badema dozrijeva podkraj kolovoza.

Vrste naranču, limun, ljutu naranču (*Citrus*) u dubrovačkom kraju popularno zovu četruni. To su dekorativna, vazdazelena stalca, koja daju ukusne plodove, a također su vrlo dekorativna, posebice sa zrelim plodovima u jesen.

Jabuka (*Malus sylvestris*), breskva (*Prunus persica*), kajsija, koja u dubrovniku ima naziv kaiš (*Prunus armeniaca*), šipak ili nar (*Punica granatum*), vrste su voća koje se oduvijek uzgajaju na Mljetu, za razliku od nekih vrsta koje su donesene tek u ovome stoljeću. Jedno stablo jabuke i sada se nalazi u vrtu samostana. Trebalo bi to biti stablo neke od starih vrsta. Kaiš se uzgaja od prije na Mljetu, dekorativan je, a daje i vrlo ukusne plodove. Šipak ili nar pripada ovom podneblju, vrlo je dekorativan u proljeće kad se ospe crvenim cvjetovima, te u jesen kada na sebi nosi crvenosmeđe plodove.

Datulja (*Phoenix dactylifera*) je praktično domaća vrsta, budući da je na dubrovačko područje donesena u

13. i 14. stoljeću (C. Fisković: "Još o palmi u našoj hortikulturnoj baštini").

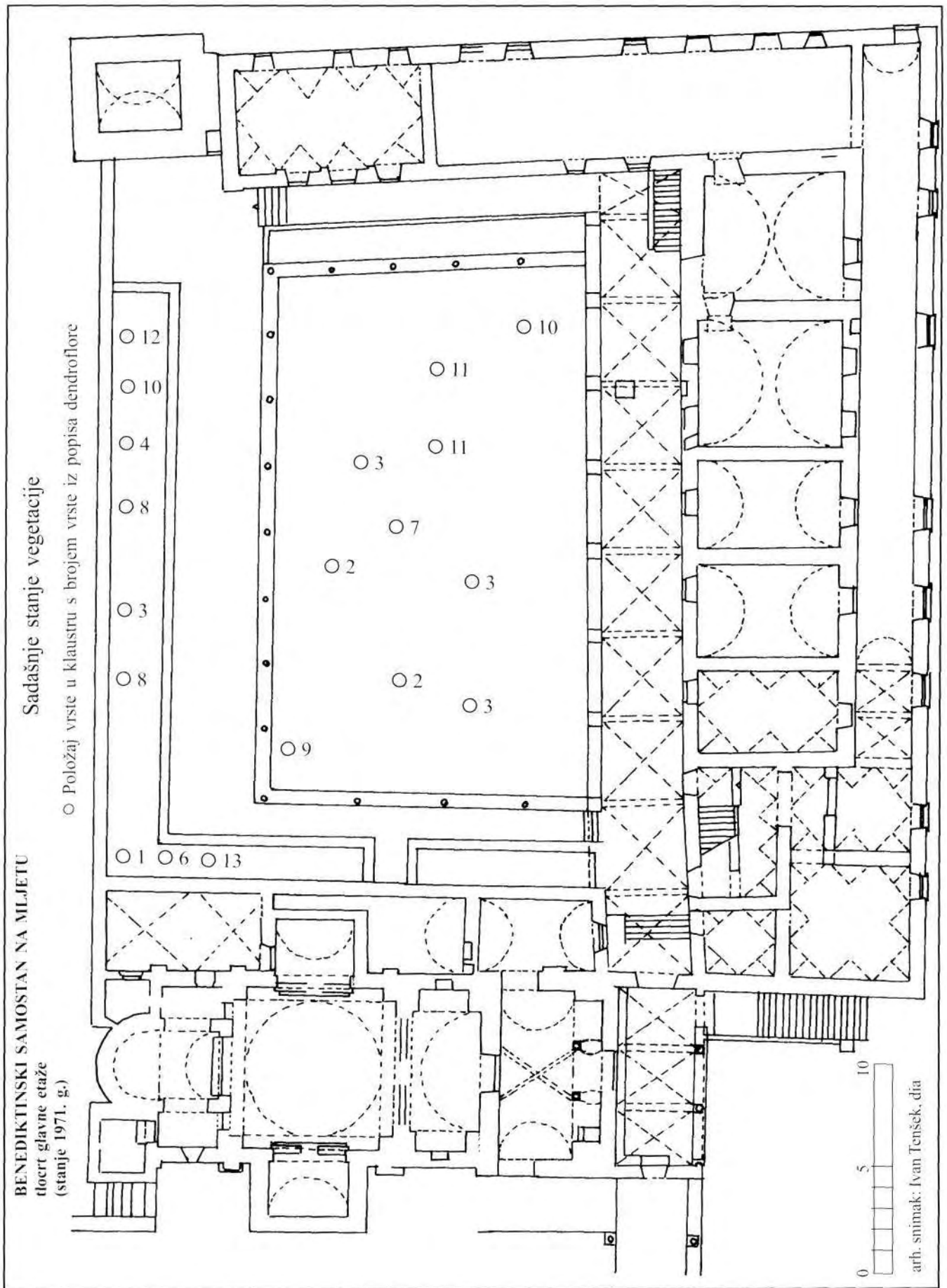
Za pergolu predlažem lozu (*Vitis vinifera*), koja je služila i u prošlosti za zasjenjivanje šetnica u vrtovima. Ima dvije prednosti, a to su: zasjenjuje dobro prostor svojim listovima, a ujedno daje korisne i ukusne plodove u jesen.

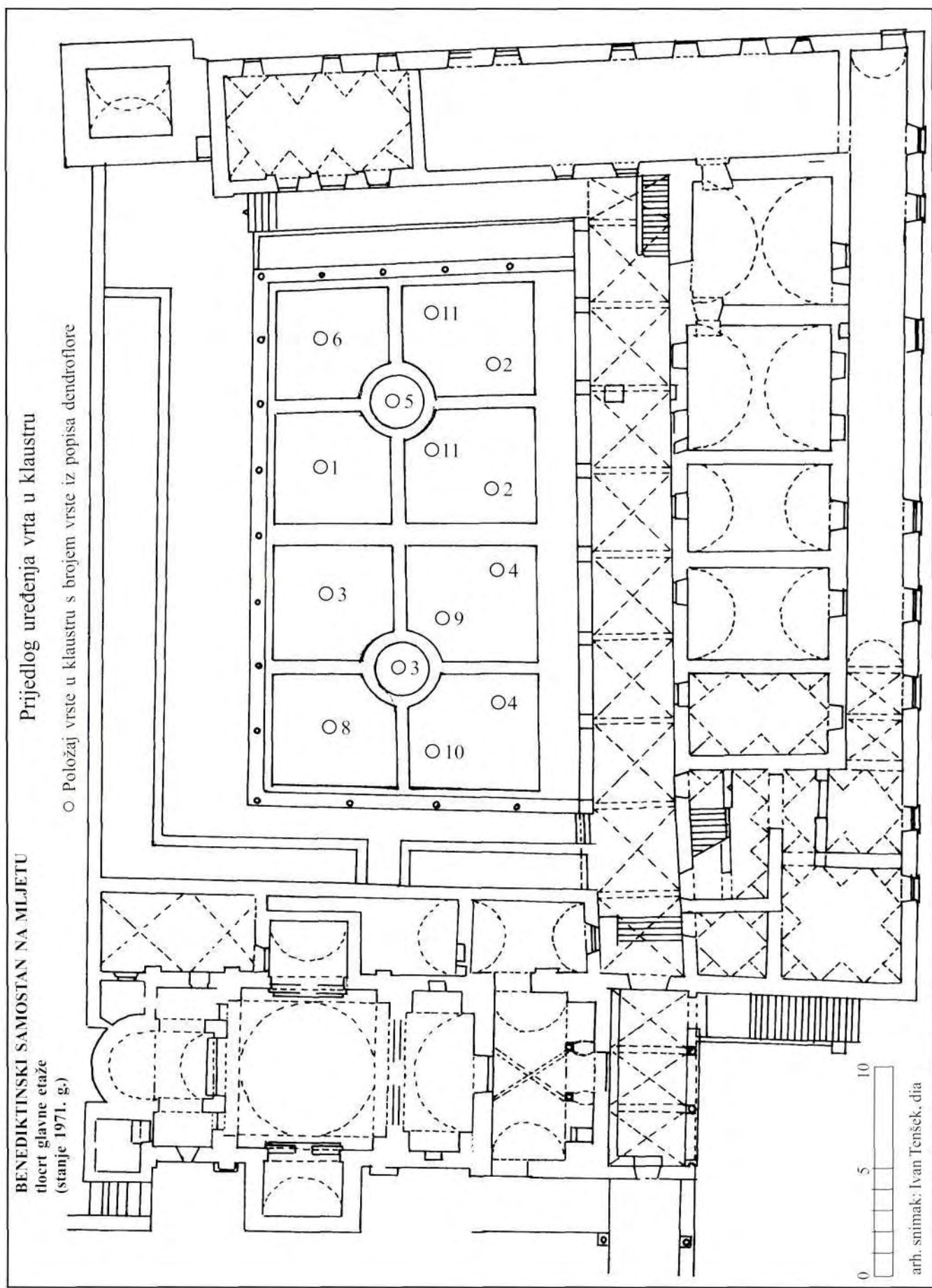
Za popunjavanje polja nabrojala sam ovdje nekoliko vrsta, a predložila bih da se slože po bojama, iako u ovaj vrt možda ne spadaju cvjetnice. Ipak bi popunjavanje drugim vrstama bilo korisno, posebno dok se vrste voća rastom ne prošire toliko da stvaraju prirodnu zasjenu.

Za arle predlažem vrste koje domaćice na Mljetu tradicionalno uzgajaju pred kućama: karanfil (*Dianthus*), pelargonije (*Pelargonium*), bosiljak (*Ocimum basilicum*), mirisnu ljubicu (*Viola odorata*).

Dendroflora otočica Sv. Marije

1. *Amygdalus communis* L. – badem,
 2. *Agave americana* L. – agava,
 3. *Ceratonia siliqua* L. – rogač,
 4. *Coronilla emeroides* Boiss. – šibika,
 5. *Cupressus sempervirens* horiz. Gord. – čempres hor.,
 6. *Cupressus sempervirens* pyr. Nym. – čempres pir.,
 7. *Ficus carica* L. – smokva,
 8. *Juniperus phoenicea* L. – somina,
 9. *Laurus nobilis* L. – lovor,
 10. *Melia azedarach* L. – očenašica,
 11. *Morus alba* L. – bijeli dud,
 12. *Nerium oleandar* L. – oleandar,
 13. *Olea europea* L. – pitoma maslina,
 14. *Olea oleaster* Hoff. et Ling. – divlja maslina,
 15. *Phillyrea latifolia* L. – zelenika,
 16. *Phoenix dactylifera* L. – datulja,
 17. *Pinus halepensis* Mill. – alepski bor,
 18. *Pinus pinea* L. – pinija,
 19. *Pistacia lentiscus* L. – tršlja,
 20. *Pistacia terebinthus* L. – smrdljika,
 21. *Pittosporum tobira* Thunb. – pitospor,
 22. *Rhamnus alaternus* L. – trišljaka,
 23. *Rosmarinus officinalis* L. – ružmarin,
 24. *Ruta divaricata* Ten. – rutvica,
 25. *Quercus ilex* L. – česvina,
 26. *Tamarix africana* Poir. – tamaris,
 27. *Vitex agnus castus* L. – konopljika,
- Penjačice:**
28. *Capparis spinosa* L. – kapara,
 29. *Hedera helix* L. – bršljan,
 30. *Asparagus acutifolius* L. – sparožina,
 31. *Lonicera implexa* Ait. – božje drveće.

SADAŠNJE STANJE UREĐENJA OTOČIĆA SV. MARIJE

Cijeli otočić Sv. Marije treba tretirati kao poseban prostor izdvojen iz prirodne okoline i kultiviran, a ipak srastao u jedinstvenu cjelinu. U svojoj osnovi to je maslinik s 86 komada maslina (*Olea europaea*), razasutih po cijelom otočiću. Otočić je površine 15 000 m², visine 15 m, a po njemu vodi kružna staza na vrh, te obalom do zgrade samostana. Pored šetnica nalazimo čempres (oko 70 komada), piniju (*Pinus pinea*, 1 komad), agave (*Agave americana*), velik broj, posebice uz stepenište. Velik

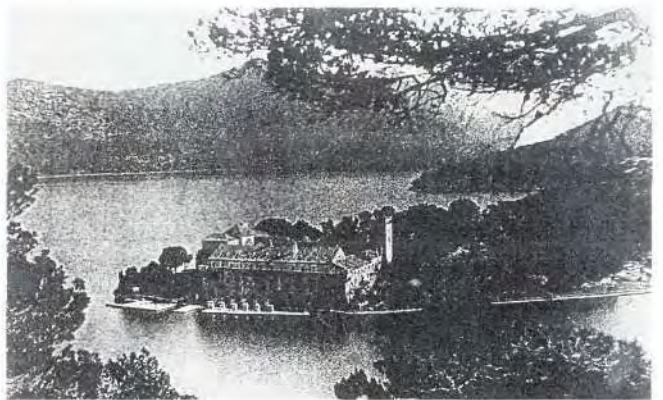
Slika 6. Šetnica po otočiću Sv. Marije

je broj raznih vrsta makije, od kojih je somina (*Juniperus phoenicea*) najzastupljenija. Kod uređenja maslina, vrsta makije slobodno se može odstraniti. Maslina je vrlo korisna i vrlo dekorativna. Ima lijepu prozračnu krošnju vazdazelenih listića, koja svojom bujnošću osvaja ljepotom. Na staroj razglednici vidljivo je da su u prošlosti pored samostana rasle samo masline. Sada postoje i druge vrste kao tamariks, datulja, pitospor. Pitospor je strana vrsta pogodna za oblikovanje novih modernih vrtova, ali ne i za stare prostore i objekte.

Tamariks je isto vrsta novijeg datuma, a posađen u vrijeme uređenja bivšeg hotela.

Na staroj razglednici od prije 100 godina, vidi se vidikovac koji se nalazio na obali ispred zgrade i koji je s vremenom porušen. Trebalo bi ga ponovno vratiti, jer bi se time vratio i prijašnji izgled cijelog objekta. Čini se da je služio kao sjenica za barke ispred samostanske zgrade, u vrijeme kada je more dopiralo do samoga objekta.

Maslinik bi trebalo obnoviti i urediti, a ponajprije šetnice i staze, a unošenje kojekakvih novih vrsta smanjiti, jer su to prostori koji ne trpe takve zahvate. Kamena stepeništa, također, treba obnoviti, kako bi cijeli prostor dobio jedan novi ljepši izgled.

Slika 7. Stara razglednica Sv. Marije, stanje oko Drugog svjetskog rata

Izvor: Niko Hajdić Kuzma, Babino Polje

ZAKLJUČAK

Proučavanjem povijesnih podataka došlo se do zaključka da je romanički samostan iz 12. stoljeća preuređen u 16. stoljeću u renesansni objekt, pa tada izvorno nastaje i vrt u klaustri.

Pregledom sadašnjeg stanja ustanovljeno je da u vrtu raste 12 vrsta drveća i dvije penjačice. Vrt je omeđen s tri strane šetnom stazom, uz koju nalazimo kamene stupove za odrinu. Neke stupove treba nadomjestiti, jer su razneseni po otoku ili drugdje.

U Pismohrani mapa u Splitu našla sam podatak koji govori da je tu bio "vrt s voćem" početkom 19. st., pa je taj podatak bio temelj za početno proučavanje i prijedloge vrsta drveća koje bi trebalo poštivati u budućem uređenju.

Prijedlog uređenja vrta sastoji se u sljedećem: uz stupove klaustra imamo stazu, kao na staroj razglednici, prostor vrta podijeljen je na dvije kvadratne plohe, koje se onda dijele na 4 polja.

Prijedlog vrsta sastoji se od 14 vrsta; 12 voćaka, vinove loze za odrinu i šimšira za živice, te 13 vrsta ukrasnog bilja za popunjavanje ploha, te za arle uza zid i zgrade.

Na otočiću je izbrojeno 86 komada maslina, neke još uvijek kao stabla, a druge u izdancima. Ovaj podatak nedvojbeno govori da je cijeli prostor bio kultiviran, jer su i njegovi gospodari bili ljudi koji su se bavili

gospodarstvom. Kako su stabla maslina prepuštena nebrizi, u taj se prostor vraćaju elementi makije, iako samo mjestimično. Najagresivnija je somina (*Juniperus phoenicea*). Uz šetnicu unose se čempresi koje je tu vjerojatno posadila bivša šumarija, kao i na nekoliko drugih mjesta u Parku (Pristanište, šetnica prema Babinoj Kući).

LITERATURA

- Crescenzo, R., Barba, M., Pezzulio, F. (1992.): "Park klaustura Sv. Marcelino," Ministero prt i Beni Culturali e Ambientali, Monza, Villa Reale.
- Dabelić, I. (1995.): "Nastanak i razvoj otočnih naselja od antike do danas," u "Mljet" – priopćenje sa simpozija, Ekološke monografije 6, Zagreb, str. 617-628.
- Đurđević, I. (1971.): "Suze Marunkove," Pet stoljeća hrvatske književnosti, Zagreb, str. 226-235.
- Fisković, C. (1983.): "Još o palmi u našoj hortikulturnoj baštini," Hortikultura 1-2, Zagreb, str. 1-4.
- Fisković, C. (1947.): "Naši graditelji i kipari XV i XVI st. u Dubrovniku," Matica Hrvatska, Zagreb.
- Fisković, C. (1949.): "Popravak benediktinske crkve na otoku Mljetu," HAZU, Zagreb.
- Fisković, C. (1984.): "Stari vrtovi i ljetnikovci u Korčuli," Hortikultura br. 1-2, Zagreb.
- Fisković, C. (1991.): "Vrtovi orebičkih kapetana," Hortikultura br. 1, Zagreb.
- Fugošić, V. (1995.): "Franjevački klaustri na hrvatskoj obali," Školska knjiga i Hrvatski institut za liturgijski pastoral, Zadar.
- Gušić, B., Fisković, C. (1980.): "Otok Mljet," Uprava nacionalnog parka "Mljet," Govedari, 101. str.
- Grujić, N. (1991.): "Ladanjska arhitektura Dubrovačkog područja," Zagreb.
- Obad-Šćitaroci, M. (1992.): "Hrvatska parkovna baština, zaštita i obnova," Školska knjiga, Zagreb.
- Ostojić, C. (1963.): "Benediktinci u Hrvatskoj," Benediktinski priorat Tkon (kod Zadra), Split, str. 436-465.
- Rauš, Đ. (1977.): "Stari parkovi u Slavoniji i Baranji," Hortikultura, Split, 140. str.
- Šišić, B. (1991.): "Dubrovački renesansni vrt – nastajanje i obl. obilježja," Zavod za povij. znanosti HAZU, Dubrovnik, str. 135.

SUMMARY: Into the 12th century, the Benedictines built a monastery on St. Mary's islet on Mljet. In 1151, the island of Mljet became the exclusive property of the Order by the decree of Deca, Duke of Duklja. In the 15th and the 16th century the Romanesque monastery was rebuilt and transformed into a new, Renaissance one. In the 17th century, owing to threats from pirates (Candiote war between Venice and Turkey), a defense wall was added, and a permanent sentry placed on the tower.

The paper discusses the present state of vegetation in the garden and on St. Mary's islet. Based on the research, the garden is described in its present state, a proposals for its layout is put forward and a list of plant species to be used is presented. Guidelines are also given for the layout of the whole islet, which used to be an olive grove.

Key words: Benedictine monastery, garden in the cloister, layout proposal, olive grove, layout of the islet